

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ขั้นที่ 2 เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

การศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีขั้นตอน ประกอบด้วย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้รักษาราชการแทนผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 181 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้รักษาราชการแทนผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

จำนวน 125 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากสูตร ของยามานะ (Yamane, 1967, p.87) ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

ความหมายของสัญลักษณ์ในสูตร ได้แก่

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้
กำหนดให้เท่ากับ .05

เมื่อแทนค่าลงในสูตรจะได้ผลดังต่อไปนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{181}{1 + 181(0.05^2)} \\ &= 124.61 \end{aligned}$$

ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของยามานะ (Yamane) ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 125 คน จากจำนวนประชากร 181 คน

ขั้นที่ 2 ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างสุ่มแบบง่ายด้วยวิธีจับฉลาก เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 125 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา แบบสอบถามสภาพ และปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่รักษาราชการแทนผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ เพศ และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 แบ่งเป็น 7 ด้าน จำนวน 70 ข้อ ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 12 ข้อ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน จำนวน 7 ข้อ 3) การพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา จำนวน 11 ข้อ 4) ด้านการพัฒนาส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ จำนวน 9 ข้อ 5) การนิเทศการศึกษา จำนวน 10 ข้อ 6) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำนวน 10 ข้อ และ 7) การวัดผลและประเมินผล ข้อ 11 ข้อ ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ ตามวิธีการของ ลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 66)

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติ/ระดับปัญหามากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติ/ระดับปัญหามาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติ/ระดับปัญหาปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติ/ระดับปัญหาน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติ/ระดับปัญหาน้อยที่สุด

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย มีขั้นตอนการสร้าง และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร รายงานการวิจัย แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลที่ได้มาใช้กำหนดกรอบความคิด กำหนดนิยาม โครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัด และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

ขั้นที่ 2 สร้างตารางวิเคราะห์โครงสร้างตัวแปรที่ต้องการวัดในแต่ละมิติ และสร้างข้อของคำถาม

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณคำถาม ความชัดเจนของภาษา และรูปแบบของแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามไปตรวจสอบ โดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ โดยเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 5 ท่าน โดยมีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโท ในสาขาการบริหารการศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อสอบคุณภาพเครื่องมือความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด (Index objective congruence: IOC) ความครอบคลุมของข้อคำถาม และความชัดเจนของภาษา

ขั้นที่ 5 คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.60 ขึ้นไป ผลการตรวจสอบข้อคำถามทั้งหมด 71 ข้อ พบว่ามีข้อคำถามค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในระดับ 0.6 - 1.0 ซึ่งแปลความหมายได้ว่า ข้อคำถามนั้นใช้ได้ จำนวน 70 ข้อ

ขั้นที่ 6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ จากนั้นจึงนำมาทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการทดลองความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha) (Cronbach, 1970, p.161) ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.99

ขั้นที่ 7 นำผลการวิเคราะห์มาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข และจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์พร้อมนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล และขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม จากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาโดยผู้วิจัยนำหนังสือดังกล่าวเสนอต่อผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามโดยส่งแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และทางไปรษณีย์ อิเล็กทรอนิกส์ให้กับจำนวน 125 ฉบับ ตั้งแต่วันที่ 18 มกราคม 2562 ถึงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2562

3.3 รวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองจนครบ

3.4 ประสานงานอย่างต่อเนื่องกับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจความสมบูรณ์ในการตอบพบว่า ได้รับแบบสอบถามที่ตอบอย่างสมบูรณ์ จำนวน 125 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามตอบกลับจำนวน 115 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92 จากนั้นจึงดำเนินการลงรหัส (Coding) เพื่อเตรียมวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจความสมบูรณ์ในการตอบแล้วนำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ เพศ และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษา ด้วยค่าความถี่ และร้อยละ เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพ และปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปวิเคราะห์ระดับสภาพปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของข้อมูลตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 66) มีรายละเอียด ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.50 - 5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติ/ระดับปัญหามากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.50 - 4.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติ/ระดับปัญหามาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.50 - 3.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติ/ระดับปัญหปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.50 - 2.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติ/ระดับปัญหาน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติ/ระดับปัญหาน้อยที่สุด

ขั้นที่ 2 เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

การเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ประกอบด้วย

1. ผู้ให้ข้อมูล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ให้ข้อมูล โดยมีคุณสมบัติเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือ รักษาราชการในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ซึ่งแบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ชื่อ - นามสกุล และวุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 แนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย มีขั้นตอนการสร้าง และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มาวิเคราะห์ข้อคำถามของแต่ละองค์ประกอบ

ขั้นที่ 2 นำเอาปัญหาที่พบมากที่สุด 2 ข้อ ของแต่ละองค์ประกอบ มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์

ขั้นที่ 3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของคำถาม ความชัดเจนของภาษา และรูปแบบของแบบสัมภาษณ์ แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขให้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล และขอความร่วมมือจากผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ จากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา โดยผู้วิจัยนำหนังสือดังกล่าวเสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และบันทึกเสียงสัมภาษณ์ ระหว่างวันที่ 18 มีนาคม 2562 - วันที่ 21 มีนาคม 2562

3.3 รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลแล้วสรุปเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์แนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)